

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. В.
ПОРИКА БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ
ТА ОСНОВИ БЕЗПЕКИ РУХУ»**

галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
спеціальність	201 Агрономія
кваліфікація	фаховий молодший бакалавр з агрономії
відділення	Агрономія та землевпорядкування

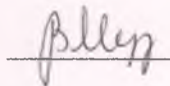
2025-2026 навчальний рік

Програма навчальної дисципліни «Правила дорожнього руху та основи безпеки руху» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія кваліфікації фаховий молодший бакалавр з агрономії. - Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ», 2025. - 22 с.

Укладач: Д. А. Баклан - викладач агрономічних дисциплін.

Програму схвалено на засіданні циклової комісії спеціальності Н1 Агрономія
Протокол № 2 від 10.09.2025

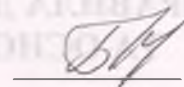
Голова циклової комісії

Вікторія МУЗИКА

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»
Протокол № 1 від 12.09.2025

Голова методичної ради

Тетяна БОНДАРЕВСЬКА

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ОСНОВИ БЕЗПЕКИ РУХУ»	5
3.	ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
4.	СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ОСНОВИ БЕЗПЕКИ РУХУ»	7
6.	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	15
7.	ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	17
7.1.	ЛЕКЦІЇ	17
7.2.	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	18
7.3.	САМОСТІЙНА РОБОТА	19
8.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ	20
9.	ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	20
10.	ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	21
11.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	21
12.	ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	22
13.	РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	22

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Правила дорожнього руху та основи безпеки руху» (ОК 10) для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 64 годин (лекції - 40 годин, практичні заняття – 24 години), самостійна робота студентів - 26 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство	Обов'язкова
Кількість модулів – 2	Спеціальність 201 Агрономія	Рік підготовки 3 -й
Кількість змістовних модулів – 2		Семестр 5-й
Загальна кількість годин – 90		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 8 год, самостійна робота – 4 години	Освітньо-кваліфікаційний ступінь фаховий молодший бакалавр	Лекції 40 годин
		Практичні 24 години
		Самостійна робота 26 годин
		Вид контролю: диференційований залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ОСНОВИ БЕЗПЕКИ РУХУ»

Метою вивчення дисципліни є формування спеціальних знань та уявлень із положень, приписів і настанов, що визначають порядок дорожнього руху в Україні.

Завданням дисципліни є вивчення Правил дорожнього руху України, формування спеціальних умінь та навичок щодо правил використання засобів регулювання руху, порядку дорожнього руху, вибору безпечної швидкості руху у конкретних дорожніх ситуаціях, організації перевезень пасажирів та вантажів тощо.

Предметом дисципліни є нормативні акти, положення, приписи і настанови, що визначають порядок дорожнього руху в Україні.

Вивчивши дану дисципліну, здобувачі освіти повинні

знати: правила дорожнього руху; правила перевезення вантажів (в т.ч. небезпечних, негабаритних), порядок і умови перевезення пасажирів і багажу засоби підвищення продуктивності праці; правила і норми з охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки під час експлуатації та обслуговування тракторів, сільськогосподарських та інших машин, вимоги законодавства з питань охорони навколишнього природного середовища; техніку внесення хімічних препаратів, роботи з колоїдними розчинами; промивки; основи роботи з електронними засобами (GPS навігатори).

здобувачі освіти повинні

уміти: виконувати вимоги правил дорожнього руху, правил перевезень вантажів, пасажирів та багажу; контролювати правильність завантаження, розміщення та кріплення вантажів у кузові автотранспортного засобу малої вантажопідйомності, а також порядок розміщення пасажирів у легкових автомобілях самостійно виконувати сільськогосподарські та інші механізовані роботи на колісних і гусеничних тракторах з потужністю двигуна до 73,5 кВт (до 100 к. с.), сільськогосподарських машинах, що агрегатуються з тракторами цієї потужності згідно з вимогами агротехніки та агротехнології. Комплектувати машинно-тракторні агрегати. Виконувати транспортні роботи на тракторах з дотриманням правил дорожнього руху та правил перевезення вантажів.

Дотримуватися правил і норм з охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: правила дорожнього руху України, уміти застосовувати набуті знання в практиці організації безпечного перевезення вантажів та пасажирів.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Правила дорожнього руху та основи безпеки руху» базується на знаннях таких дисциплін, а саме «НПП Трактори», «Механізація і автоматизація с/г виробництва», «Охорона праці та БЖД». Програму дисципліни укладено відповідно до Державних стандартів освіти в Україні, освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра за всіма спеціальностями.

4. СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Сформовані компетентності

Символ компетентності	Сформовані компетентності
ЗКЗ	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
СК15	Здатність використовувати у професійній діяльності знання керувати тракторами, сільськогосподарськими машинами та правила дорожнього руху

Результати навчання

Символ результатів	Результати навчання з дисципліни
РН1	Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій у сфері агрономії.
РН20	Вміти керувати тракторами та сільськогосподарськими машинами з дотриманням безпеки і правил дорожнього руху

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ОСНОВИ БЕЗПЕКИ РУХУ»

Загальний обсяг навчального часу, відведеного на вивчення дисципліни складає 90 годин, у тому числі - 40 годин лекцій, 24 години практичних занять, 26 годин - самостійна робота студентів.

Програму дисципліни поділено на два змістових модулів. Контроль проводиться у формі тестових робіт та включає перевірку виконання самостійної роботи студентів.

Підсумковий контроль передбачає диференційований залік.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Лекція 1.1 Загальні положення, терміни та визначення.

Закон України "Про дорожній рух". Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху, що має за мету створення безпечних умов для його учасників.

Загальна структура і основні вимоги правил дорожнього руху. Порядок введення обмежень у дорожньому русі, відповідальність учасників дорожнього руху, відповідність обмежень інструкцій та інших нормативних актів вимогам Правил дорожнього руху. Терміни та визначення, що містять Правила дорожнього руху.

Лекція 1.2 Обов'язки і права учасників дорожнього руху.

Обов'язки та права водіїв транспортних засобів перед виїздом на лінію та в дорозі. Обставини, при яких водієві забороняється керувати і передавати іншим особам керування транспортними засобами.

Права та обов'язки водіїв транспортних засобів, що рухаються з увімкнутими проблисковими маячками і /або/ спеціальним звуковим сигналом, виконуючи невідкладне службове завдання.

Обов'язки інших водіїв щодо забезпечення руху транспортних засобів оперативних, а також дорожньо-експлуатаційних служб. Обов'язки водіїв, причетних до дорожньо-транспортних пригод. Обов'язки та права пішоходів і пасажирів щодо забезпечення безпеки руху, особистого життя, правила поведінки для пішоходів і пасажирів.

Розміщення транспортних засобів на проїзній частині. Правила користування велосипедною доріжкою. Випадки, коли рух вказаних транспортних засобів і прогін тварин забороняється.

Самостійна робота № 1. Небезпечні наслідки порушень вимог до руху велосипедів, гужового транспорту та прогону тварин.

Самостійна робота № 2. Віковий ценз та вимоги до водіїв велосипедів, гужового транспорту та погоничів тварин. Технічний стан та обладнання вказаних транспортних засобів.

Лекція 1.3 Дорожні знаки та їх характеристика.

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, їх характеристика та класифікація. Вимоги стандартів щодо встановлення знаків.

Попереджувальні знаки.

Загальні ознаки. Призначення. Правила встановлення знаків. Назва кожного знаку, його значення та зона дії. Знаки, які повторюються та їх установа. Таблички, що застосовуються чи можуть застосовуватися із

попереджувальними знаками.

Вимоги що водіїв, що наближаються до небезпечної ділянки дороги з установленим знаком. Наслідки порушення вимог, введених установленим знаком.

Знаки пріоритету.

Призначення, назва кожного знака. Місце встановлення, зона дії. Вимоги до водіїв, які наближаються до ділянки дороги з встановленим знаком.

Таблички, що застосовуються чи можуть застосовуватися із знаками пріоритету. Наслідки порушень вимог, введених встановленим знаком.

Заборонні знаки.

Загальні ознаки. Призначення. Назва кожного знака, місце встановлення, зона дії. Таблички, що застосовуються, чи можуть застосовуватися із заборонними знаками.

Вимоги до водіїв, що наближаються до ділянки дороги з установленим заборонним знаком. Винятки обумовлені Правилами.

Наслідки порушення вимог, введених встановленим знаком.

Лекція 1.4 Дорожні знаки та їх характеристика.

Наказові знаки.

Загальні ознаки. Призначення. Назва кожного знака, місце встановлення, зона дії. Вимоги і винятки, обумовлені Правилами. Таблички, що можуть застосовуватися із наказовими знаками.

Наслідки порушень вимог, введених встановленими знаками.

Інформаційно-вказівні знаки.

Загальні ознаки. Призначення. Назва кожного знака, місце встановлення, зона дії. Таблички, що застосовуються чи можуть застосовуватися із інформаційно-вказівними знаками.

Про що інформує чи на що вказує знак водієві, який наближається до ділянки дороги з тим чи іншим знаком. Наслідки порушень вимог, введених встановленим знаком.

Знаки сервісу.

Загальні ознаки. Призначення. Назва кожного знака. Місце встановлення. Таблички, що застосовуються із знаками сервісу.

Практична робота № 1 *Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння керуватися знаками і дорожньою розміткою.*

Лекція 1.5 Дорожня розмітка та її характеристика.

Дорожня розмітка та її значення в загальній системі організації дорожнього руху. Класифікація розмітки.

Горизонтальна розмітка.

Призначення горизонтальної розмітки. Назва смуг дорожньої розмітки. Колір та умови застосування кожного виду розмітки. Дії водіїв відповідно до вимог розмітки.

Вертикальна розмітка.

Призначення вертикальної розмітки. Колір та умови застосування кожного виду розмітки. Написи та інші позначення на проїзній частині. Дії водіїв відповідно до вимог розмітки.

Дорожнє обладнання яке застосовується для регулювання дорожнім рухом.

Самостійна робота № 3. Огородження, світлове сигнальне .. обладнання, направляючи пристрої, попереджувальні світлові тумби та інше обладнання.

Практична робота № 2 *Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння керуватися знаками і дорожньою розміткою.*

Лекція 1.6 Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофорів та сигналів регулювальника.

Засоби регулювання дорожнього руху. Типи світлофорів та їх призначення. Значення сигналів світлофора. Обов'язки учасників руху до діяльності відповідно до сигналів світлофорів.

Світлофори, що мають сигнали біло-місячного кольору. Реверсивні світлофори. Світлофори, що регулюють рух пішоходів. Регулювання руху трамваїв, а також інших маршрутних засобів, котрі рухаються по відокремленій смузі. Організація дорожнього руху за допомогою світлофорів. Значення сигналів регулювальника для учасників дорожнього руху. Обов'язки учасників руху діяти відповідно до сигналів регулювальника.

Самостійна робота № 4. Дії водіїв та пішоходів у випадках, коли на перехресті значення світлофорів та регулювальника суперечливі.

Практична робота № 3 *Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння керуватися сигналами світлофора та регулювальника.*

Практична робота № 4 *Розгляд типових дорожньо-транспортних ситуацій з використанням технічних засобів, макетів, стендів при порушенні вимог дорожніх знаків, дорожньої розмітки, порушенні проїзду сигналів світлофорів та регулювальника.*

Лекція 1.7 Попереджувальні сигнали. початок руху та зміна напрямку. зупинка, стоянка транспортних засобів.

Види та призначення попереджувальних сигналів. Правила подачі сигналів світовими покажчиками або рукою. Випадки, при яких дозволяється подавати звукові сигнали і сигнали світлом фар.

Позначення транспортного засобу ближнім світлом фар або протитуманними фарами.

Випадки, коли обов'язкове увімкнення аварійної світлової сигналізації.

Небезпечні наслідки порушення правил подання попереджувальних сигналів.

Обов'язки водіїв перед початком руху, перестроюванням, поворотами та розворотами на перехресті та поза перехрестями. Правила використання смуг гальмування та розгону.

Обов'язки водіїв у випадках, коли траєкторії руху транспортних засобів перетинаються, а черговість руху не обговорена. Порядок руху заднім ходом. Місця, в яких забороняється розворот. Небезпечні наслідки порушень правил початку руху та зміни напрямку руху.

Визначення кількості смуг для руху нерейкових транспортних засобів. Вимоги до розташування транспортних засобів на проїзній частині поза населеними пунктами, в населених пунктах, на дорогах з двостороннім рухом, які мають три, чотири і більше смуг.

Випадки, коли дозволяється рух по трамвайним коліях. Повороти на дорогу і рух на дорозі з реверсивним рухом.

Самостійна робота № 5. Рух по тротуарах і пішохідних доріжках. Небезпечні наслідки порушень правил розташування транспортних засобів на проїзній частині.

Практична робота № 5 *Набуття навичок з вибору швидкості руху, дистанції, інтервалу, обгону і зустрічного роз'їзду. Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху.*

Лекція 1.8 Розташування транспортних засобів на дорозі. Обгін.

Кількість смуг на проїзній частині для руху, рух по трамвайній колії попутного напрямку, Поворот ліворуч або розворот, рух по проїзній частині на велосипедах, мопедах, гужових возах, Перед початком обгону водій повинен переконатися, обгін на дорозі за межами населеного пункту, заборони обгону.

Лекція 1.9 Швидкість руху, дистанція та інтервал зустрічний роз'їзд.

Фактори й обставини, в залежності від яких водій вирішує, з якою швидкістю має рухатись транспортний засіб, забезпечуючи безпеку руху.

Обмеження швидкості руху у житлових і пішохідних зонах, у населених пунктах, поза населеними пунктами, на автомагістралях, для різних категорій транспортних засобів, під час буксирування механічних транспортних засобів і причепів вантажними автомобілями і тракторами, для водіїв, стаж роботи яких менше двох років.

Розпізнавальні знаки обмеження швидкості руху. Умови, під час яких швидкість руху транспортних засобів на окремих ділянках може бути збільшена. Заборони, пов'язані з швидкістю руху.

Безпечні дистанція та інтервал між транспортними засобами, що рухаються. Вимоги до водіїв тихохідних і великовантажних транспортних засобів. Вимоги до водіїв у разі виникнення перешкоди або небезпеки для руху. Небезпечні наслідки порушень правил швидкості руху, дистанції та інтервалу.

Зустрічний роз'їзд і обгін.

Зустрічний роз'їзд та правила його виконання. Умови, під час виконання яких дозволяється обгін. Порядок обгону. Місця, де обгін забороняється. Вимоги до водіїв, транспортні засоби яких рухаються з малою швидкістю, а обгін їх не можливий.

Небезпечні наслідки порушень правил зустрічного роз'їзду й обгону.

Зупинка і стоянка-загальні правила виконання зупинки та стоянки та їх способи. Умови, при виконанні яких водій може залишити транспортний засіб на зупинці та стоянці. Стоянка біля тротуару та на тротуарі.

Самостійна робота № 6. Місця, в яких забороняється зупинка і стоянка, а в яких - тільки стоянка Вимоги до водія під час вимушеної зупинки чи стоянки. Небезпечні наслідки порушень правил зупинки і стоянки.

Практична робота № 6 *Набуття навичок з правил зупинки та стоянки транспортних засобів. Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху.*

Лекція 1.10 Проїзд перехресть.

Види та ознаки перехресть. Загальні правила руху праворуч чи ліворуч на перехресті. Випадки коли забороняється виїжджати на перехрестя.

Регульовані перехрестя.

Порядок і черговість руху на регульованих перехрестях. Правила проїзду перехресть, де діють світлофори з додатковими секціями. Правила виконання поворотів та розворотів. Пріоритетний рух трамваїв.

Взаємодії сигналів світлофора, регулювальника і дорожніх знаків.

Нерегульовані перехрестя.

Правила проїзду перехресть, створених рівнозначними та нерівнозначними дорогами. Черговість проїзду перехресть, коли головна дорога змінює напрямок на перехресті. Випадки проїзду перехресть коли водій не може визначити головну дорогу, а знаків пріоритету немає. Пріоритетний рух трамваїв. Небезпечні наслідки порушень правил проїзду перехресть.

Практична робота № 7 *Набуття навичок з проїзду регульованих та нерегульованих перехресть. Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху.*

Лекція 1.11 Перевага маршрутних транспортних засобів. Проїзд пішохідних переходів. Користування зовнішніми приладами. Рух через залізничні переїзди.

Види пішохідних переходів і зупинок маршрутного транспорту. Порядок руху через пішохідні переходи і повз зупинок маршрутних транспортних засобів.

Небезпечні наслідки порушень правил руху через пішохідні переходи і повз зупинок маршрутних транспортних засобів.

Переваги пішохідів під час руху у житловій зоні. Особливі вимоги до водіїв під час користування дорогами в житловій зоні. Переваги маршрутних транспортних засобів, які розпочинають рух від позначених зупинок у населеному пункті та вимоги до водіїв. Вимоги Правил щодо користування смугами на дорозі, позначеними дорожніми знаками 5.8 і 5.11 Правил. Перевага трамваїв поза перехрестями.

Особливості руху транспортних засобів у темну пору доби або у інших умовах недостатньої видимості, а також у тунелях.

Правила користування ближнім і дальнім світлом фар, габаритними та стоянковими вогнями. Дії водіїв при осліпленні. Правила користування протитуманними фарами і ліхтарями, фарою-прожектором і фарою-шукачем, розпізнавальними знаками автопоїзда.

Різновидності залізничних переїздів. Вимоги правил безпеки і порядок руху транспортних засобів через залізничний переїзд.

Інформація, якою повинен керуватися водій під час руху через переїзд.

Самостійна робота № 7. Випадки, коли забороняється рух через переїзд. Дії водія під час змушеної зупинки на переїзді.

Небезпечні наслідки порушень правил руху через залізничний переїзд.

Практична робота № 8 *Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння при проїзді пішохідних переходів,*

зупинок транспортних засобів загального користування та залізничних переїздів.

Лекція 1.12 Перевезення пасажирів та вантажу.

Умови перевезення людей. Вимоги до водіїв і транспортних засобів. Умови перевезення, та швидкість руху під час перевезення дітей. Випадки, коли перевезення людей забороняється.

Правила завантаження транспортного засобу та умови розміщення вантажу. Умови перевезення вантажу.

Небезпечні наслідки порушень правил перевезення людей та вантажу.

Практична робота № 9 *Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Відпрацювання навичок при перевезенні пасажирів та вантажів.*

Лекція 1.13 Особливі умови руху.

Буксирування і експлуатація транспортних составів. Способи буксирування транспортних засобів. Умови і порядок буксирування механічних транспортних засобів на гнучкому та жорсткому зчепленні, та методом часткового завантаження. Випадки, коли буксування забороняється. Перевезення людей під час буксирування транспортних засобів.

Навчальна їзда.

Умови, під час яких дозволяється навчальна їзда. Вимоги до студента, майстра навчання та особи яка навчає керуванню транспортним засобом. Обладнання механічного транспортного засобу, на якому проводиться навчання. Початкове навчання керуванню транспортними засобами. Навчальна їзда на дорогах.

Рух транспортних засобів у колоні.

Загальні вимоги до організації руху у колоні. Установлення пізнавальних знаків "Колона". Розташування транспортних засобів колони на проїзній частині, швидкість руху колони.

Рух по автомагістралях та дорогам для автомобілів. Порядок виїзду на автомагістраль. Вимоги до водіїв які рухаються по автомагістралі. Рух пішоходів через автомагістраль. Дії водіїв під час вимушеної зупинці на автомагістралі.

Рух по гірських дорогах і на крутих спусках.

Основні ознаки гірських доріг і крутих спусків. Вимоги правил щодо руху на гірських дорогах і крутих спусках.

Міжнародний рух.

Вимоги до водіїв та механічних транспортних засобів, що прибувають до України, а також водіїв - громадян України, які виїжджають за кордон.

Самостійна робота №8. Небезпечні наслідки порушень вимог буксирування, учбового руху, руху по автомагістралях та дорогах для автомобілів, руху у колоні, руху по гірським дорогам, міжнародного руху.

Практична робота № 10 *Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння при русі на автомагістралях, дорогах для автомобілів, в житлових зонах, в колонах, на гірських дорогах, при навчальній їзді та при буксируванні*

Лекція 1.14 Номерні та розпізнавальні знаки, написи та позначення. окремі питання, що потребують узгодження.

Реєстрація /перереєстрація/ транспортних засобів і причепів.

Номерні, розпізнавальні знаки, які обов'язкові для транспортних засобів.

Вимоги щодо обладнання засобів розпізнавальними знаками.

Попереджувальні пристрої /прапорці, щитки/. Знак аварійної зупинки.

Вимоги Правил, що стосуються питань організації дорожнього руху, які вимагають узгодження.

Самостійна робота № 9. Небезпечні наслідки порушень вимог до стану номерних і розпізнавальних знаків та правил реєстрації транспортних засобів

Практична робота № 11 *Набуття навичок з оцінки технічного стану та обладнання транспортних засобів. Розгляд типових дорожньо-транспортних ситуацій з використанням технічних засобів, макетів та стендів.*

Лекція 1.15 Технічний стані обладнання транспортних засобів.

Загальні вимоги до технічного стану транспортних засобів. Умови під час яких експлуатація транспортних засобів забороняється.

Несправності, при яких водій повинен їх усунути, а якщо це зробити неможливо рухатися до місця стоянки або ремонту.

Несправності, при яких подальший рух транспортних засобів заборонено.

Небезпечні наслідки порушень вимог до технічного стану та обладнання транспортних засобів.

Практична робота № 12 *Вивчення номерних знаків та написів, обов'язкових для механічних транспортних засобів.*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ КЕРУВАННЯ АВТОМОБІЛЕМ

Лекція 2.1 Техніка користування органами керування.

Робоче місце водія. Основні органи керування, їх розміщення. Правильна посадка водія в автомобілі, регулювання сидіння, ременів безпеки, дзеркал заднього виду. Положення рук на рульовому колесі і ніг на педалях.

Запуск, прогрівання і зупинка двигуна. Огляд і оцінка дорожніх обставин перед початком руху. Користування попереджувальними сигналами.

Послідовність дій органами керування на початку руху, при збільшенні швидкості і гальмуванні. Перемикання передач у висхідному і низхідному порядку і включення заднього ходу.

Прийоми керування рульовим колесом під час зміни напрямку руху двома руками, по черзі правою і лівою рукою, з перехоплюванням. Робота на бокових секторах рульового колеса. Техніка керування однією рукою. Аналіз типових помилок водія під час зміни напрямку руху.

Самостійна робота № 10 Прийоми керування гальмовою системою. Повільне, термінове, переривчасте гальмування. Дії водія при відмовах робочої гальмової системи. Користування стоянковою гальмовою системою.

Лекція 2.2 Керування автомобілем у обмеженому просторі. Динамічний габарит ширини.

Поняття про динамічні габарити автомобіля. Початок руху з місця, зупинка і стоянка. Повороти праворуч, ліворуч і розвороти в обмежених проїздах. Рух через габаритні ворота, розвороти з використанням заднього ходу, рух заднім ходом. Маневрування під час виконання зупинки і стоянки.

Дії водія під час відпрацьовування техніки подолання косогору, пагорба, установлення автомобіля на естакаду, залізничну платформу.

Лекція 2.3 Керування автомобілем на перехрестях і пішохідних переходах.

Послідовність огляду доріг під час наближення до перехресть і пішохідних переходів. Керування транспортними засобами під час руху через регульовані, нерегульовані перехрестя, пішохідні переходи, повз місця великого скупчення пішоходів.

Особливості поведінки дітей, їх нездатність до правильної оцінки дорожніх обставин, раптовість прийняття нелогічних рішень.

Самостійна робота № 12. Керування транспортними засобами в місцях можливого виходу на дорогу дітей (школи, дитячі майданчики тощо).

Лекція 2.4 Керування автомобілем у транспортному потоці.

Рух автомобілів у транспортному потоці. Рух за автомобілем-лідером. Вибір безпечної дистанції та інтервалу. Керування автомобілем під час об'їзду нерухомих перепон.

Самостійна робота № 13. Керування транспортним засобом у місцях зупинок маршрутних транспортних засобів (автобусів, тролейбусів, трамваїв), при зустрічному роз'їзді, випередженні та обгоні.

Лекція 2.5 Керування автомобілем у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості.

Причини, що викликають труднощі під час керування автомобілем у темну пору доби і в умовах недостатньої видимості. Керування автомобілем під час руху на заміських і міських дорогах у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості. Користування зовнішніми світловими приладами. Керування автомобілем під час дощу, туману, снігопаду, рушання після навмисної та вимушеної зупинок або стоянок. Дії водія при засліпленні.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових тем	Кількість годин			
	денна форма			
	разом	у тому числі		
лекції		Практичні заняття	самостійна робота	
Змістовий модуль № 1. Правила дорожнього руху				
Лекція 1.1 Загальні положення, терміни та визначення.	2	2	-	-
Лекція 1.2 Обов'язки і права учасників дорожнього руху.	6	2	-	4
Лекція 1.3. Дорожні знаки та їх характеристика.	2	2	-	-
Лекція 1.4 Дорожні знаки та їх характеристика.	6	2	2	2
Лекція 1.5 Дорожня				

розмітка та її характеристика.	6	2	2	2
Лекція 1.6 Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофорів та сигналів регулювальника.	8	2	4	2
Лекція 1.7 Попереджувальні сигнали. початок руху та зміна напрямку. зупинка, стоянка транспортних засобів..	4	2	-	2
Лекція 1.8 Розташування транспортних засобів на дорозі. Обгін.	2	2	-	-
Лекція 1.9 Швидкість руху, дистанція та інтервал.	8	2	4	2
Лекція 1.10. Проїзд перехресть	4	2	2	-
Лекція 1.11 Пріоритет маршрутних транспортних засобів. проїзд пішохідних переходів. користування зовнішніми приладами. рух через залізничні переїзди.	6	2	2	2
Лекція 1.12. Перевезення пасажирів та вантажу.	4	2	2	-
Лекція 1.13 Особливі умови руху.	6	2	2	2
Лекція 1.14 Номерні та розпізнавальні знаки, написи та позначення. окремі питання, що потребують узгодження.	6	2	2	2
Лекція 1.15 Технічний стані обладнання транспортних засобів.	4	2	2	-
Всього за модуль 1	74	30	24	20
Змістовий модуль № 2. Основи керування автомобілем				
Лекція 2.1 Техніка користування органами керування.	4	2	-	2
Лекція 2.2 Керування автомобілем у обмеженому				

просторі. динамічний габарит ширини.	2	2	-	-
Лекція 2.3 Керування автомобілем на перехрестях і пішохідних переходах.	4	2	-	2
Лекція 2.4 Керування автомобілем у транспортному потоці.	4	2	-	2
Лекція 2.5 Керування автомобілем у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості.	2	2	-	-
Всього за модуль 2	16	10	-	6
Всього з дисципліни	90	40	24	26

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Лекція 1.1 Загальні положення, терміни та визначення.	2
2.	Лекція 1.2 Обов'язки і права учасників дорожнього руху.	2
3.	Лекція 1.3 Дорожні знаки та їх характеристика.	2
4.	Лекція 1.4 Дорожні знаки та їх характеристика.	2
5.	Лекція 1.5. Дорожня розмітка та її характеристика.	2
6.	Лекція 1.6. Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофорів та сигналів регулювальника.	2
7.	Лекція 1.7 Попереджувальні сигнали. початок руху та зміна напрямку. швидкість руху. зупинка, стоянка транспортних засобів.	2
8.	Лекція 1.8 Розташування транспортних засобів на дорозі. Обгін.	
9.	Лекція 1.9 Швидкість руху, дистанція та інтервал.	2
10.	Лекція 1.10 Проїзд перехресть.	
11.	Лекція 1.11 Пріоритет маршрутних транспортних засобів. проїзд пішохідних переходів. користування зовнішніми приладами. рух через залізничні переїзди.	2
12.	Лекція 1.12 Перевезення пасажирів та вантажу.	2
13.	Лекція 1.13 Особливі умови руху.	2
14.	Лекція 1.14 Номерні та розпізнавальні знаки, написи та позначення. окремі питання, що потребують	2

	узгодження.	
15.	Лекція 1.15 Технічний стані обладнання транспортних засобів.	2
16.	Лекція 2.1 Техніка користування органами керування.	2
17.	Лекція 2.2 Керування автомобілем у обмеженому просторі. динамічний габарит ширини.	2
18.	Лекція 2.3 Керування автомобілем на перехрестях і пішохідних переходах.	2
19.	Лекція 2.4 Керування автомобілем у транспортному потоці.	2
20.	Лекція 2.5 Керування автомобілем у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості.	2
Всього		40

7.2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння керуватися знаками і дорожньою розміткою.	2
2.	Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння керуватися знаками і дорожньою розміткою.	2
3.	Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння керуватися сигналами світлофора та регулювальника.	2
4.	Розгляд типових дорожньо-транспортних ситуацій з використанням технічних засобів, макетів, стендів при порушенні вимог дорожніх знаків, дорожньої розмітки, порушенні проїзду сигналів світлофорів та регулювальника.	2
5.	Набуття навичок з вибору швидкості руху, дистанції, інтервалу, обгону і зустрічного роз'їзду. Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху.	2
6.	Набуття навичок з правил зупинки та стоянки транспортних засобів. Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху.	2

7.	Набуття навичок з проїзду регульованих та нерегульованих перехресть. Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху	2
8.	Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння при проїзді пішохідних переходів, зупинок транспортних засобів загального користування та залізничних переїздів.	2
9.	Формування навичок правильної орієнтації, оцінювання ситуації та прогнозування її розвитку. Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Відпрацювання навичок при перевезенні пасажирів та вантажів.	2
10.	Ознайомлення з діями водіїв за конкретних умов дорожнього руху. Формування вміння при русі на автомагістралях, дорогах для автомобілях, в житлових зонах, в колонах, на гірських дорогах, при навчальній їзді та при буксируванні.	2
11.	Набуття навичок з оцінки технічного стану та обладнання транспортних засобів. Розгляд типових дорожньо-транспортних ситуацій з використанням технічних засобів, макетів та стендів.	2
12.	Вивчення номерних знаків та написів, обов'язкових для механічних транспортних засобів.	2
Всього		24

7.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Небезпечні наслідки порушень вимог до руху велосипедів, гужового транспорту та прогону тварин.	2
2.	Віковий ценз та вимоги до водіїв велосипедів, гужового транспорту та погоничів тварин. Технічний стан та обладнання вказаних транспортних засобів.	2
3.	Огородження, світлове сигнальне .. обладнання, направляючі пристрої, попереджувальні світлові тумби та інше обладнання.	2
4.	Регулювання дорожнього руху за допомогою	2

	світлофорів і сигналів регулювальника.	
5.	Рух по тротуарах і пішохідних доріжках. Небезпечні наслідки порушень правил розташування транспортних засобів на проїзній частині.	2
6.	Місця, в яких забороняється зупинка і стоянка, а в яких - тільки стоянка. Вимоги до водія під час вимушеної зупинки чи стоянки.	2
7.	Випадки, коли забороняється рух через переїзд. Дії водія під час змушеної зупинки на переїзді. Небезпечні наслідки порушень правил руху через залізничний переїзд.	2
8.	Небезпечні наслідки порушень вимог буксирування, учбового руху, руху по автомагістралях та дорогах для автомобілів, руху у колоні, руху по гірським дорогам, міжнародного руху.	2
9.	Небезпечні наслідки порушень вимог до стану номерних і розпізнавальних знаків та правил реєстрації транспортних засобів.	2
10.	Прийоми керування гальмовою системою. Повільне, термінове, переривчасте гальмування. Дії водія при відмовах робочої гальмової системи. Користування стоянковою гальмовою системою.	2
11.	Керування транспортними засобами в місцях можливого виходу на дорогу дітей (школи, дитячі майданчики тощо).	2
12.	Причини, що викликають занесення. Дії водія під час занесення автомобіля.	2
13.	Дії водія за сигналами цивільного захисту. Участь у заходах цивільного захисту.	2
Всього		30

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, малюнки і табличний матеріал, дискусійні обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться з виконанням ситуаційних завдань.

Також використовується виконання групових завдань, проведення ділових та рольових ігор. Основна увага на заняттях зосереджується на різних видах роботи, що має на меті навчити студентів працювати з різними видами посібників. Усний виклад, робота студентів з навчальною літературою, демонстрація і спостереження, вправи, імітаційний метод контролю та оцінювання результатів діяльності.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формах. Він здійснюється у формі виконання тестів, дискусійних обговорень проблемних питань, виконання ситуаційних завдань. Контроль самостійної роботи проводиться шляхом складання контрольних тестових завдань перевіркою або захистом виконаних завдань.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на диферційованому заліку захистом. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані письмові роботи, зроблені доповіді, презентації, реферати, активність під час дискусій тощо.

Також засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів фахової перед вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою - «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили всебічні, систематичні і глибокі знання навчального матеріалу, вміння вільно виконувати будь – які завдання, передбачені програмою, ознайомлені з основною і додатковою літературою, що рекомендована програмою.
«Добре»	Отримують здобувачі освіти, які засвідчили систематичний характер знань навчально - програмового матеріалу, успішно виконують передбачені програмою завдання, засвоїли основну літературу, рекомендовану програмою.
«Задовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, які справляються з виконанням завдань, передбачених програмою, ознайомлені з основною літературою, рекомендованою

	програмою, але допустили помилки у відповіді на екзамені.
«Незадовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили прогалини у знаннях, припустилися принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, неспроможні продовжувати навчання в коледжі.

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Інформаційні стенди, малюнки, таблиці, схеми
3. Нормативно-правова документація.

Технічні засоби:

1. Ноутбук.
2. Мультимедіапроектори в навчальних аудиторіях.
3. Комп'ютерний клас для проведення підсумкового тестового контролю знань .

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Закон України «Про дорожній рух» – прийнятий 28.01.1993 р., зі змінами та доповненнями станом на 17.12.2024 р.
2. Правила дорожнього руху України: офіційне видання. – Київ: Арій, 2021. – 52 с.
3. Дерех З.Д., Душник В.Ф. **Правила дорожнього руху України з коментарями та ілюстраціями.** – Київ: Арій, 2017. – 168 с.
4. Дрозд М.І., Зозуля К.С. **Підручник водія: основи керування автомобілем.** – Київ, 2021. – 198 с.

Додаткова література

1. Дерех З.Д. **25 уроків з Правил дорожнього руху.** – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: Арій, 2007. – 80 с.
2. Собакарь А.О., Холмянський Я.Д. **Основи безпеки дорожнього руху: навч. посібник.** – Київ: Знання, 2007. – 312 с.
3. Тимовський О.А., Дерех З.Д., Заворицький Ю.С. **Основи безпечного керування дорожніми транспортними засобами.** – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: АСХ, 2006. – 186 с.

Посилання на інтернет ресурси

1. KIPТ SumDU – навчальні матеріали з правил дорожнього руху та тестування. Режим доступу: <http://kipt.sumdu.edu.ua/>
2. Vodiу Kiev – ПДР онлайн – правила дорожнього руху України з поясненнями. Режим доступу: <http://online.vodiy.kiev.ua/pdr/>
3. NTN – ПДР України – онлайн-версія правил дорожнього руху України. Режим доступу: <http://ntn.ua/uk/services/pdd>
4. PDD Online Ukraine – електронна версія ПДР України. Режим доступу: <http://pdd.online.ua/ukr/pravila-dorozhnogo-dvizheniya-ukrayiny/>
5. Monolith – ПДР України онлайн – правила дорожнього руху українською мовою. Режим доступу: <http://monolith.in.ua/pdd/onlavn-pdr-ukrayini-ukrayinskoju-movovu/>
6. Green Way – тести ПДР – онлайн-платформа для підготовки до іспиту з водіння та проходження тестів ПДР. Режим доступу: <https://green-way.com.ua/uk>